

ידיעות בקצרה

הידוק הקשרים המדעיים הבין-לאומיים של האקדמיה

שוודיה

לאחרונה אירחה הנשיאה את חבר האקדמיה המלכותית השוודית פרופ' ארלינג נורבי (Norrby), והתקיים דיון עם חברי מועצת האקדמיה בנושא חיזוק הקשרים בין האקדמיות. פרופ' נורבי שימש בעבר מזכירה הקבוע (Permanent Secretary) של האקדמיה המלכותית.

אחת המטרות החשובות היום בעיני הנשיאה ומועצת האקדמיה היא לחזק ולקדם את קשרי החוץ של האקדמיה עם אקדמיות עמיתות במדינות המובילות במדע בצפון אמריקה, אירופה ומזרח אסיה.

לשם כך מינתה הנשיאה השנה ועדה לקשרי חוץ, שאלה חבריה: פרופ' נילי כהן, פרופ' מיכאל סלע ופרופ' ב"ז קדר, סגן הנשיאה.

קנדה

במסגרת זו החלו לאחרונה מגעים עם החברה המלכותית הקנדית (The Royal Society of Canada). פרופ' חיים סידר מונה לנציג האקדמיה לעניין זה וישתף פעולה עם פרופ' אירווינג אבלה (Abella) מהחברה המלכותית הקנדית, כדי לגבש יחד הסכם בין שתי האקדמיות שיביא להידוק הקשרים המדעיים בין שתי המדינות.

ארצות הברית

האקדמיה והאקדמיה האמריקנית - ה-NAS (National Academy of Sciences) - הגיעו להסכם להפעיל השנה יחד תכנית הנקראת Kavli: Frontiers of Science. התכנית כוללת קיום כינוסים של מדענים צעירים ומצטיינים משתי המדינות.

ה-NAS אישרה את ההסכם בין שתי האקדמיות בהיקף פעילות שעלותה היא כמיליון דולר לחמש שנים - כחצי מיליון דולר מכל צד.

השתתפות האקדמיה הישראלית התאפשרה הודות לתרומה של 100 אלף דולר לשנה לחמש שנים, שאושרה על ידי העמותה האמריקאית American Foundation for Basic Research in Israel.

תחילת הפעילות תהיה לקראת סוף 2012-ראשית 2013. התכנית פועלת בהצלחה מרשימה ב-NAS מאז 1989 כפעילות פנים-אמריקנית. בשנים האחרונות הרחיבה ה-NAS את הפעולה, והיא כוללת כינוסים משותפים עם כמה מדינות כמו אנגליה, גרמניה וסין. ישראל הצטרפה למועדון ייחודי זה, והתכנית תהיה ערוץ ישיר לחיזוק שיתוף הפעולה בין שתי המדינות. פרופ' רות ארנון תבקר בארצות הברית כדי לחנוך את הפעילות.

גרמניה

במסגרת ההסכם שקיים עם האקדמיות של גרמניה למדעים מתקיימות השנה שלוש סדנאות משותפות לחוקרים משתי המדינות:

באפריל 2011 עם האקדמיה של ברלין-ברנדנבורג Learning from War - Science and Peace
בספטמבר 2011 עם אקדמיה ליאופולדינה (האקדמיה הלאומית הגרמנית): Molecular Mechanisms of Neuropsychiatric Diseases

בנובמבר 2011 עם קרן הומבולדט - כינוס שלישי בסדרת: German-Israeli Frontiers of Humanities
הכינוס מפיגש מדענים צעירים מתחומים שונים במדעי הרוח (ראו הרחבה בעמוד הבא).

GISFOH – German-Israeli Frontiers of Humanities

50 חוקרים צעירים במדעי הרוח משתי המדינות השתתפו
בכינוס השלישי בסדרה

הסכם שנחתם בשנת 2009 בין האקדמיה לקרן אלכסנדר פון הומבולדט הגרמנית הוביל לכינון סדרת כינוסים רב-תחומיים במדעי הרוח שמשותפים בהם קבוצות חוקרים צעירים – ישראלים וגרמנים. בכל שנה נבחרים ארבעה חוקרים ישראלים בתחומים שונים, רובם חברי פורום הצעירים של האקדמיה, העובדים בשיתוף עם ארבעה חוקרים צעירים גרמנים בתחומים דומים. החוקרים הללו – הישראלים והגרמנים – הם הוועדה המארגנת של הכינוס. בשנת העבודה הם מכינים את הכינוס: בוחרים נושא מוביל, נושאי משנה ומרצים. הכינוסים מתקיימים בישראל ובגרמניה לסירוגין לתקופה של ארבע שנים. פרופ' גדליה סטרומזה מרכז את הפרויקט מטעם החטיבה למדעי הרוח. הכינוס הראשון התקיים בסוף שנת 2009 בישראל; והכינוס השני התקיים באוקטובר 2010 בפוטסדאם שבגרמניה. הכינוס השלישי בסדרה התקיים בנובמבר 2011 בקיבוץ צובה, ונושאו היה Norms, Concepts and Practice. חבריה הישראלים של הוועדה המארגנת הם ד"ר יובל איילון (פילוסופיה, האוניברסיטה הפתוחה), ד"ר יוסי מורי (מוסיקולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים), פרופ' אברהם פאוסט (ארכאולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן) וד"ר דמיטרי שומסקי (היסטוריה מודרנית, האוניברסיטה העברית בירושלים).
בכל כינוס משתתפים 25 חוקרים מישראל ו-25 חוקרים מגרמניה. מטרת הכינוסים להפגיש חוקרים צעירים מצטיינים מתחומים שונים במדעי הרוח ולאגד אותם לחשוב ולחקור "מעבר לגבולות תחום הדעת שלהם" וליצור הפריה בין-תחומית וערוץ להחלפת ידע אקדמי. במסגרת ההסכם כוננה קרן פון הומבולדט את תכנית Connect, המאפשרת לחוקרים שהשתתפו בכינוס GISFOH להגיש בקשות לתמיכה בפרויקטים משותפים ובשיתופי פעולה עם החוקרים שפגשו בכינוס. עשרה ממשפטי הכינוסים קיבלו תמיכה בפרויקטים משותפים.

דוח על מצב המדע

בתיקון לחוק האקדמיה (תיקון מס' 2, התש"ע-2010) הוטל על האקדמיה להכין אחת לשלוש שנים דוח על מצב המדע.

נשיאת האקדמיה קיימה שיחות ראשוניות עם חברי המועצה ועם חברים שנכחו באספה כללית מיוחדת שכינסה ב-1 בנובמבר 2011. באספה הציגה הנשיאה ראשי פרקים של מתווה הדוח, אשר יורחבו ויידונו בוועדה מייעצת שחבריה הם פרופ' עודד אברמסקי, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' ב"ז קדר ופרופ' זאב תדמור.

אקדמיה צעירה

מועצת האקדמיה החליטה לאחרונה על הקמת אקדמיה צעירה. בשנת 2010 קמה אקדמיה עולמית צעירה GYA (Global Young Academy) בעידודו של הארגון הבין-לאומי היוקרתי IAP (InterAcademy Panel). אחת ממטרותיה המרכזיות של GYA היא לתת קול ובמה לחוקר הצעיר באמצעות אקדמיות צעירות לאומיות (National Young Academies). זה כמה שנים פועלות בהצלחה אקדמיות צעירות בגרמניה ובהולנד, ובעקבות החלטת GYA קמו בשנה האחרונה עוד אקדמיות כאלה ברחבי העולם: שוודיה, תאילנד, ניגריה ודרום-אפריקה, והמגמה מתרחבת גם לקנדה, אוסטרליה וניו זילנד. בעקבות מגמה עולמית זו החליטה מועצת האקדמיה לפעול ולהקים אקדמיה צעירה גם בישראל. נבחרה ועדת היגוי שחברים בה יושבי ראש החטיבות ושני נציגים נוספים לכל חטיבה: פרופ' רפאל משולם (י"ר), פרופ' יוחנן פרידמן (י"ר), פרופ' סרג'יו הרט, פרופ' גדליה סטרומזה, פרופ' יוסי לוי ופרופ' אברהם ניצן.

במסגרת פעילות הוועדה נפגש פרופ' סטרומזה עם נציגי האקדמיה הצעירה שבגרמניה ועמד על דפוסי פעולה. חברי הוועדה ומועצת האקדמיה מסכמים בימים אלה קווים מנחים שעל פיהם תחל האקדמיה הצעירה את פעילותה בשנת תשע"ג.